

Akadēmiskās informācijas
centra

Augstākās izglītības kvalitātes
aģentūras

Studiju akreditācijas
komisijai

LATVIJAS JŪRAS AKADEMIJAS
STUDIJU VIRZIENA *TRANSPORTA PAKALPOJUMI*
PROFESIONĀLĀ BAKALAURA UN OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS OSTU UN KUĢOŠANAS VADĪBA

PIEDĀVĀTO IZMAIŅU IZVĒRTĒJUMS

1. Informācija par izmaiņu novērtēšanu

Latvijas Jūras akadēmijā (turpmāk – LJA) studiju virzienā “Transports un pakalpojumi” (akreditēts līdz 27.08.2019., studiju virziena akreditācijas lapa Nr.245) valsts valodā tiek īstenota profesionāla bakalaura studiju programma “Ostu un kuģošanas vadība” (turpmāk – OKV) (kods 42840), studiju ilgums 4,3 gadi pilna laika studijas klātienē vai 5 gadi nepilna laika studijas neklātienē, studiju programmas apjoms ir 182 KP (273 ECTS), (turpmāk – OKV studiju programma).

LJA plāno 2017./2018. akadēmiskajā gadā uzņemt studijām ārvalstu studentus ar OKV studiju programmas īstenošanas valodu – angļu valodu. LJA lūdz apstiprināt izmaiņas OKV studiju programmā, atļaujot to īstenot arī angļu valodā, programmas nosaukums angļiski ir “Port and Shipping Management”.

2. Informācija par avotiem, uz kuriem balstīts novērtējums

Novērtējums balstās uz:

- LJA 28.02.2017. iesniegumu Nr.02.10/114 par izmaiņām studiju virzienos;
- Akadēmiskās informācijas centrā LJA iesniegto dokumentu kopumu angļu valodā studiju virzienā “Transports un pakalpojumi” (studiju programmas “Port and Shipping Management” studiju plāni, studiju kursu apraksti, tajā skaitā studiju kursu vispārējo mērķi, tēmām);
- LJA vizītes laikā iegūto informāciju;
- 2015.gada 14.jūlija MK noteikumiem Nr.407 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”;

- 2014.gada 26.augusta MK noteikumiem Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”;
- 2016.gadā Studiju akreditācijas komisijas apstiprināto „Studiju virzienu novērtēšanas metodiku”.

3. Vizītes gaita un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem

Vizītes laikā LJA 2017.gada 9.jūnijā bija tikšanās ar šādām personām:

- Rektora v.i. A. Zvaigzni;
- Nodaļu un programmu direktoriem (maģistratūras programmas direktoru Valdi Priednieku, Jūras transporta nodaļas direktoru Arni Bankoviču, Kuģu inženieru nodaļas direktoru Arni Križus un “Jūras transports – kuģa vadīšana” studiju programmas direktori Žannu Suhiņinu);
- Mācībspēkiem (K. Lūkins, S. Izmailova, J. Brunavs, N. Baholdina, A. Gasparjans, M. Rastopčins un M. Fogelis).
- Darba devēju pārstāvjiem (SIA Freja – V. Ošenieks, Lat BGI - O. Žeļenkova, LSC – S. Žurdina, LAPA – A. Nedežnikovs un MSC Latvia- J. Šaškova un J. Banka).

Vizītes laikā LJA vadība, programmu direktori, mācībspēki un darba devēju pārstāvji atbildēja uz visiem eksperta jautājumiem, sniedzot nepieciešamo informāciju. Tika izvērtēta studiju programmas dokumentācija (angļu valodā), tajā skaitā studiju kursi un to apraksti.

Tikšanās laikā rektora v.i. iepazīstināja ar OKV studiju programmas īstenošanu, sniedza informāciju, ka plānots piesaistīt ap 40 ārzemju studentiem. Pamatā plānoti ārvalstu studenti no Indijas, kurus varētu atbalstīt starptautiska kuģošanas kompānija. Indija ir ļoti liela valsts, un daudzi tās iedzīvotāji ir nodarbināti ar jūrniecību saistītās profesijās, bet Indijā trūkst kapacitātes vietējās augstskolās sagatavot kuģu vadītājus un darba ņēmējus līdzīgās specialitātēs. LJA ir noslēgusi sadarbības līgumu (memorandu) par iespējamo apmācību ar starptautisko kuģošanas kompāniju.

Pašlaik LJA ir vairāki (ap 20) ERASMUS+ programmas studenti no dažādām ārvalstīm, tomēr no sniegtās informācijas iespējams spriest, ka neviens no šiem studentiem pagaidām neapgūst nevienu OKV studiju programmas kursu.

Jāpiebilst, ka jau pašlaik LJA studiju programmas, kas atbilst akreditētajam studiju virzienam, ir nozīmīgas, jo absolventi ir pieprasīti visā pasaulē, tātad virziens un tam atbilstošās studiju programmas atbilst tirgus prasībām un sabiedrības interesēm, turklāt starptautiskā līmenī. LJA absolventi atrod darbu un strādā ārpus Latvijas, jo Latvijas tirgus šajā ziņā ir pārāk mazs.

Darba devēji kopumā atzinīgi vērtēja OKV studiju programmas absolventus. Ieteikumi no darba devējiem ir šādi: vairāk prakses studentiem un vairāk varētu būt ar loģistiku saistītu kursu. Ir bažas par to, vai mācībspēki, kurus plānots iesaistīt studiju programmās, spēs mācīt studentus angļu valodā, jo īpaši tas attiecināms uz vispārīgajiem studiju kursiem (matemātika utml). Ieteicams būtu piesaistīt ārvalstu mācībspēkus vai personālu no citām universitātēm ar jau esošu pieredzi programmu īstenošanā angļiski; turklāt varētu iesaistīt mācību procesā ekspertus no starptautiskām kompānijām un mācību procesu veidot modeļu veidā, ņemot vērā ekspertu iespējas. Mācībspēkiem būtu ieteicams pieredzes apmaiņā un kvalifikācijas paaugstināšanā doties uz valstīm, no kurām plānots piesaistīt studentus. Latvijas Izglītības un

zinātnes ministrija vai citas atbildīgās iestādes varētu rīkot kopējus seminārus augstskolām par pieredzes apmaiņu darbā ar ārvalstu studentiem.

Kopumā ļoti pozitīvi vērtējama LJA iniciatīva uzsākt studiju programmu īstenošanu angļu valodā, kas būtu orientētas uz ārvalstu studentiem, jo tā Latvijai būtu nozīmīga izglītības eksporta iespēja, turklāt ar finansiālu ieguvumu. Tomēr studiju programmai jāatbilst un tā ir īstenojama atbilstoši normatīvo aktu prasībām un augstākās izglītības valsts standartam, kā arī ir sasaiste ar Latvijas augstākās izglītības prestiža tēlu un atzinību pasaulē.

4. Secinājumi

Eksperta viedoklis par plānotajām izmaiņām OKV ("Port and Shipping Management") studiju programmā attiecībā uz tās īstenošanu angļiski ir šāds:

- 1) LJA praktiski nav konkurentu reģionā, kas nodrošinātu OKV studiju programmai līdzīgu angļu valodā. Līdz ar to LJA ir labas iespējas to uzsākt īstenot.
- 2) Atsevišķi studiju kursi ir piemēroti OKV studiju programmai valsts valodā, jo ietver tēmas par nacionālo normatīvo aktu regulējumu, piemēram, brīvostu darbību, Jūrniecības likumu, nacionālās attīstības programmu utml., tomēr šādas tēmas mazāk piemērotas ārvalstu studentiem, kas studēs, lai iegūtu zināšanas par starptautisko regulējumu, tādēļ angļu valodā būtu jāsamazina nacionālās likumdošanas fokuss.
- 3) Studiju programmas īstenošanā angļu valodā visu iesaistīto mācībspēku angļu valodas zināšanas ir jāapliecina vismaz B2 līmenī saskaņā ar *Europass* valodas prasmes novērtējuma līmeņiem. Lai gan iesniegtajos dokumentos šie paraksti no "Port and Shipping Management" studiju programmā plānotajiem iesaistītajiem mācībspēkiem ir, ekspertam neradās pārliecība, ka mācībspēku angļu valodas zināšanas atbilst norādītajai prasībai.
- 4) Akadēmiskā personāla kvalifikācijai jāatbilst normatīvajos aktos augstākās izglītības jomā noteiktajām prasībām un īstenojamajiem studiju kursiem, ir jānodrošina akadēmiskā personāla kvalifikācijas paaugstināšana un jānodrošina akadēmiskā personāla kvalifikācijas atbilstības regulāra novērtēšana. Ekspertam neradās pārliecība, ka tiek nodrošināta mācībspēku (akadēmiskā personāla) kvalifikācijas paaugstināšana (arī, lai sagatavotos "Port and Shipping Management" studiju programmas īstenošanai angļu valodā). Nav nedz plāna, nedz pārskatu par to, cik daudz un kādi kursi vai citas aktivitātes bija nodrošinātas, lai paaugstinātu akadēmiskā personāla kvalifikāciju.
- 5) LJA pašlaik ir piesaistījusi ārvalstu vieslektoros atsevišķu studiju kursu īstenošanai un atbilstoši normatīvo aktu prasībām nodrošina minimālo vieslektoru skaitu, bet konkrēti "Port and Shipping Management" studiju programmā pagaidām nav plānots neviens ārvalstu mācībspēks vai personāls ar starptautisku pieredzi.
- 6) Arī pēc intervijām ar darba devējiem nav pilnīgas skaidrības par to, kādām profesijām (atbilstoši profesiju klasifikatoram) atbilst OKV studiju programmā iegūtā izglītība un, ja minētām profesijām ir profesiju standarti, vai OKV studiju programma nodrošina standartos norādīto prasību izpildi.
- 7) Intervijās tika minēts, ka varētu slēgt līgumus ar firmām par ārvalstu studentu izmitināšanu studiju laikā.

5. Rekomendācijas

Pilnveidot studiju programmu "Ostu un kuģošanas vadība" angļu valodā "Port and Shipping Management":

- 1) Precizēt studiju kursu tēmas, lielāku uzsvāru liekot uz starptautisko regulējumu (konvencijām), mazāk uz nacionālo regulējumu.
- 2) Iekļaut studiju kursu aprakstos tikai tādu literatūru, avotus, norādes un materiālus, kas pieejami angļu valodā vai citā pasaulē populārā svešvalodā, izslēdzot latviešu valodas literatūru, ja nav nodrošināts tā tulkojums.
- 3) Izvērtēt iespēju papildināt studiju plānu ar studiju kursiem, kuros vairāk tiek skatīti starptautisko piegāžu ķēžu un drošības, drošības apsvērumi, piemēram, *Supply Chain Management*, *Risk Management* vai tamlīdzīgi.
- 4) Iesniegt papildu plānu par šo studiju programmu, iekļaujot rezultātīvos rādītājus (piemēram, cik studentu, kādi ieņēmumi, kāds nodrošinājums, mācībspēki, u.c.), kā arī investīciju plānu ar skaidriem papildu finanšu ieguldījumiem, lai sasniegtu plānotos rezultātīvos rādītājus (piemēram, studentu skaits).
- 5) Precizēt programmas aprakstā to, kā tiks nodrošināta reflektantu svešvalodu zināšanu pārbaude.
- 6) Piesāistīt lektorus no ārvalstīm vai ar starptautisku pieredzi (piemēram, mācībspēks strādājis starptautiskā uzņēmumā) vai lektorus no citām augstskolām ar pieredzi ārvalstu studentu mācīšanā.
- 7) Nodrošināt pasākumus akadēmiskā personāla kvalifikācijas paaugstināšanai, ieskaitot angļu valodas prasmju paaugstināšanu, darbu ar ārvalstu studentiem kopumā.

6. Priekšlikums:

Izvērtēt iespēju pārskatīt studiju programmas īstenošanā plānotos mācībspēkus un ieviest augstāk minētās rekomendācijas.

Iesakam ar 2018./2019. akadēmisko gadu (ar 01.01.2018.) sākt īstenot studiju programmu "Ostu un kuģošanas vadība"/"Port and Shipping Management" (kods 42840) angļu valodā, apstiprinot plānotās izmaiņas studiju virzienā "Transporta pakalpojumi" - īstenot konkrēto studiju programmu angļu valodā.

Dr.oec Māris Jurušs.

10. jūlijā 2017. 